

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle Suomen Olympiakomitean lausunto tartuntatautilain muuttamisesta

VIITE: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 245/2020)

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

Liikunta- ja urheilyyhteisö on toiminut vastuullisesti viranomaisten ohjeistuksia noudattaen koronavirusepidemian vastaisessa taistelussa. Tämä on tarkoittanut epidemian eri vaiheissa liikunta- ja urheiluharrastusten osittaista rajoittamista tai kokonaan keskeyttämistä. Ymmärrämme, että epidemian hallinnassa pitäminen vaatii rajoituksia, mutta niiden tulisi olla kulloiseenkin tautitilanteeseen nähden oikeasuhtaisia.

Liikunnan ja urheilun kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että koronapandemian vaikutukset minimoidaan. Korona on vaikuttanut merkittävästi seurojen ja lajiliittojen toimintaan. Toiminnan keskeytyminen ja siitä aiheutuneet tulonmenetykset yhdistettynä rahapelitoiminnan tuottojen pienenemiseen asettavat isoja vaikeuksia urheilujärjestöjen toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

KORONAVIRUKSEN LEVIÄMISEN ESTÄMINEN JA RAJOITUSTOIMENPITEIDEN VAIKUTUS

Urheilutoimintaa ei pidä rajoittaa enempää kuin vastuullisen tapahtumajärjestämisen kannalta on välttämätöntä. Vaarana on, että koronakriisin vaikutukset näkyvät pitkälle ja lähes kokonaisia ikäluokkia menetetään liikunnan ja urheilun parista. Mitä pitemmälle rajoitukset venyvät, sitä suurempia ovat taloudelliset menetykset urheilulle.

Tartuntatautilain muutosten tavoitteena on vahvistaa mahdollisuuksia tehdä paikallisesti ja alueellisesti nopeita toimia koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Tämä tavoite on kannatettava ja samoin on perusteltua, että suurin osa esitetyistä muutoksista on voimassa koronavirusepidemiaan liittyen vain väliaikaisesti. Rajoitusten purkamisessa on tärkeää edetä ripeästi heti, kun koronatilanne sen sallii. Ehdotettava sääntely koskisi sekä elinkeinonharjoittajia että muita toimijoita (ml. yhdistysmuotoiset toimijat), eli säännökset vaikuttaisivat mm. urheiluseurojen ja julkisten tilojen toimintaan.

Ehdotetun 58 g §:n mukaan **leviämisvaiheessa** kunta tai aluehallintovirasto voi sulkea kahdeksi viikoksi asiakkaiden ja osallistujien käyttöön tarkoitettut tilat. Kynnyksen tilojen käytön kieltämiseen tulee olla korkea, koska liikunta- ja urheilutilojen sulkeminen vähentää merkittävästi harrastusmahdollisuuksia ja tällä on huomattavat taloudelliset ja kansanterveydelliset vaikutukset. Erityisesti lasten ja nuorten harrastustoiminnan rajoittamisen osalta tulisi käyttää erityistä harkintaa, koska sen keskeyttämisellä on huomattavan negatiiviset vaikutukset lapsiin eivätkä lapset tutkimusten mukaan tartuttavat virusta kuten aikuiset.

Ehdotetun 58 c §:n mukaan epidemian **perustasolla** yleiset hygieniatoimet olisivat velvoittavia kaikissa asiakas- ja osallistujatiloissa, ja ehdotetun 58 d §:n **kiihtymisvaiheessa** viranomaisen voisi tehdä alueellisen päätöksen, että toiminta on järjestettävä siten, ettei lähikontakteja synny. Nämä ehdotetut muutokset mahdollistaisivat liikunta- ja urheilutoiminnan jatkamisen rajoitukset huomioiden, mikä on huomattavasti parempi ratkaisu toimintojen sulkemiseen nähden, vaikkakin rajoitukset aiheuttavat edelleen merkittäviä kustannuksia ja haittaa urheilutoiminnalle. Tässä yhteydessä on huomattava, että urheiluliike on onnistunut hyvin turvallisten yleisötapahtumien järjestämisessä. Suosituksia hygieniasta ja turvaväleistä on noudatettu esimerkillisesti ja myös vapaaehtoisesti on tehty ehkäisytoimia, jotka eivät olisi olleet edes täysin

välttämättömiä. Urheilun yleisötapahtumat eivät ole olleet koronalinkoja. Lisäksi KIHU:n selvityksen mukaan seuroissa altistumis- ja karanteenitilanteet ovat olleet harvinaisia toiminnan laajuuteen nähden.

Lisäksi tulisi olla mahdollista poiketa rajoituksista, jos esimerkiksi yleisöltä pystytään tarkistamaan tuore negatiivinen koronatestitulokset. Tämä on perusteltua testimäärien lisääntyessä ja testaustekniikoiden kehittyessä ja halventuessa etenkin ulkoilmatapahtumissa sekä tilavissa ja tehokkaan ilmavaihdon sisätiloissa. Maskien käyttö yhdistettynä testitulosten tarkastamiseen mahdollistaisivat suuremmat yleisömäärät.

Tartuntatautilaissa tulisi mahdollistaa viranomaispäätösten tekeminen kolmeksi kuukaudeksi epidemian perustason alueilla esitetyn yhden kuukauden sijaan. Ennakoitavuuden ja päätösten pitkäaikaisuuden lisääminen parantaisi huomattavasti liikunnan ja urheilun tapahtumajärjestämisen edellytyksiä.

Lisäksi tartuntatautilain muuttamisen yhteydessä viranomaiset tulisi velvoittaa käymään vuoropuhelua paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla liikunnan järjestötoimijoiden kanssa. Erityisesti ennen mahdollista lisärajoitusten asettamista tulisi yhteistyössä käydä läpi kaikki mahdolliset muut toimet koronaviruksen leviämisen estämiseksi, jotta sulkutoimenpiteiltä voitaisiin välttyä.

Urheiluyhteisö on panostanut urheilijoiden terveyteen ja tapahtumien turvallisuuteen mm. järjestämällä urheilijoiden testausta ja karanteeneja sekä tuottamalla ohjeistuksia harjoitteluun ja matkustukseen. Kansainvälistä kilpailutoimintaa on voitu jatkaa eristämällä urheilijat muusta väestöstä ennen kilpailuja sekä toteuttamalla säännöllistä testausta. Samalla nämä toimenpiteet ovat aiheuttaneet lisäkustannuksia.

Suomen Olympiakomitea on ollut mukana opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa turvallisten tapahtumien työryhmässä. Työryhmä on laatinut periaatteet tapahtumien järjestämiseksi turvallisesti koronaepidemian aikana. Periaatteisiin sitoutumalla tapahtumajärjestäjät kertovat noudattavansa viranomaismääräysten ja suositusten lisäksi erityisiä, alan yhdessä viranomaisten kanssa laatimia toimia osallistujien turvallisuuden varmistamiseksi. Näin tapahtumia voitaisiin järjestää turvallisesti ja vastuullisesti heti, kun rajoitustoimenpiteet sen sallivat.

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET LIKUNNALLE JA URHEILULLE

Koronarajoitukset ovat aiheuttaneet huomattavia taloudellisia menetyksiä urheilulle. Nämä kustannukset ovat syntyneet rajoituksista, joiden myötä on mm. peruutettu tapahtumia, supistettu osallistujamääriä sekä tehty poikkeavia tilajärjestelyjä. Myös hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että ehdotettu sääntely aiheuttaa tulonmenetyksiä liikunnan ja urheilun toimialalla.

Tapahtumien järjestäminen on osalle urheilujärjestöistä merkittävä varainhankinnan muoto ja mahdollistaa seuran tai lajiliiton hallinnoiman lajin kehittämistä. Toisaalta osalle järjestöistä, joiden tapahtumat toimivat normaalioloissa nollatuloksella, tapahtuman järjestäminen korona-aikana on yksinomaan tappiollista.

Viranomaisten asettamista rajoituksista aiheutuvat taloudelliset tappiot urheilulle tulee korvata vuoden 2021 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Eduskunta myönsi vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa liikunnalle ja urheilulle tukea 19,6 miljoonaa euroa. Koronapandemian toisen aallon ja tilanteen pitkittymisen myötä liikunnalle ja urheilulle tarvitaan edeltävää suurempi tukipaketti, jotta toimialan elinvoimaisuus ja kyky jatkaa toimintaa varmistetaan.

Koronapandemia uhkaa suomalaisen liikunnan ja urheilun tulevaisuutta ja erityisesti sen kivijalkaa, seuratoimintaa. Seurojen tulonmenetykset (maalis-toukokuu) olivat Valtion liikuntaneuvoston selvityksen mukaan arviolta yhteensä 76 M€ (nettomenetykset 47 M€). Kesän jälkeen alkoi koronapandemian toinen aalto, jonka aikana toteutettiin kesään verrattuna vielä merkittävämpiä rajoitustoimenpiteitä. Seurojen nettomenetyksien voidaankin arvioida olevan vähintään 100 miljoonaa euroa kesän ja syksyn 2020 ajalta.

Uusi tukipaketti auttaisi liikunnan ja urheilun toimijoita selviytymään koronaviruksen aiheuttamasta merkittävästä toimintaedellytyksien heikentymisestä. Toimialojen yhdenvertaisuuden näkökulmasta on

välttämätöntä, että viranomaisrajoituksista aiheutuneet tappiot hyvitetään myös liikunnalle ja urheilulle muiden toimialojen tapaan. Esimerkiksi ravitsemisliiketoiminnan rajoitusten yhteydessä eduskunta katsoi tarpeelliseksi toteuttaa järjestelyn, jolla hyvitetään ravitsemisliikkeille lainsäädännöllä asetetuista rajoituksista aiheutuneita kustannuksia.

URHEILIJOIDEN HARJOITTELUN, KILPAILUTOIMINNAN JA LIKKUVUUDEN MAHDOLLISTAMINEN

Suomen Olympiakomitea kannattaa esitystä siitä, että **ammattuurheileminen jäisi ehdotetun 58 d §:n ja 58 g §:n soveltamisen ulkopuolelle**. Tämä on välttämätöntä huippu-urheilijoiden harjoittelun turvaamiseksi ja kilpailutoiminnan jatkamiseksi.

Suomen Olympiakomitea pyytää sivistysvaliokuntaa tarkistamaan hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa esitettyä ammattuurheilun määritelmää. Esityksessä (s.89) todetaan, että "käytännössä rajausta tarkoittaisi ammattuurheilun rajaamista huippu-urheiluun kattaen palloilulajeissa kaksi ylintä kansallista sarjatasoa, aikuisten A-maajoukkueuiminnan sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävän yksilöurheilun, josta urheilija hankkii elantonsa". Olympiakomitea pitää ongelmallisena viimeisen lauseen edellytystä elannon hankkimisesta. Tällä hetkellä useissa lajeissa on yksilöurheilijoita, jotka eivät pysty tienamaan urheilusta elantoa, vaikka ovat lajinsa kansainvälisellä huipulla. Ammattuurheilun määritelmästä viimeinen lause (...josta urheilija hankkii elantonsa) tulisi poistaa, jotta myös näillä urheilijoilla olisi mahdollisuus jatkaa harjoittelua ja kilpailemista poikkeavissa olosuhteissa.

Suomen Olympiakomitea katsoo, että **kansainvälisen tason ulkomaisten urheilijoiden ja joukkueiden matkustamista Suomeen sekä suomalaisten matkustamista ja paluuta Suomeen tulee helpottaa** ottaen huomioon urheilun erityispiirteet kuten kilpailutoiminnan luonne ja sarjojen keskeytymättömyys. Urheilun merkitys kansalaisille on erityisen tärkeä koronan runtelemina aikoina. Urheilijoiden turvallinen liikkuvuus on riittävillä varotoimilla varmistettavissa.

Mikäli tautitilanne ei mahdollista missään tapauksessa yleisön ottamista tapahtumiin, kilpailujen läpiviemisen ja otteluiden pelaamisen tulisi kuitenkin olla mahdollista. Tässä tapauksessa **urheilijoiden lisäksi joukkueiden taustahenkilöt, toimitsijat ja muu tapahtumaan liittyvä henkilökunta tulee olla mahdollista rajata pois kokoontumisrajoitusten piiristä**. Tämä on oleellista kilpailuiden ja sarjojen kannalta ja samalla lajilittojen ja seurojen talouden kannalta. Tämä varmistaisi muun muassa sen, että TV- ja yhteistyökumppanituloja ei tarvitsisi lähtökohtaisesti maksaa takaisin.

Helsingissä 12.1.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea